

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

24 aprilie 2018

mun.Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte Nicolae Gordilă,

Judecători Elena Covalenco, Iurie Diaconu, Liliana Catan și Ion Guzun,

judecând, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Pasat Liliana, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 20 decembrie 2017, în cauza penală în privința lui

Hanganu Constantin.

Termenul examinării cauzei:

1. Prima instanță: 27.09.2016 - 18.08.2017;

2. Instanța de apel: 12.09.2017 - 20.12.2017;

3. Instanța de recurs: 02.03.2018 - 24.04.2018.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința și încheierea Judecătoriei Bălți din 18 august 2017, s-a dispus încetarea procesului penal în privința lui Hanganu Constantin învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.162 alin.(2) lit.b) Cod penal, pe motivul împăcării părților.

S-a dispus încasarea de la Hanganu Constantin în beneficiul statului a cheltuielilor de judecată în mărime de 1317 lei.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că Hanganu Constantin, activând conform ordinului nr.127-c din 02.10.2000 în calitate de medic-urolog în cadrul IMSP „Spitalul municipal Bălți”, la data de 19 august 2013, fiind la serviciu, a examinat pacienta Șapoval Tamara, care suferea de maladii urologice, iar în urma atitudinii neglijente, încălcând regulile și metodele de acordare a asistenței medicale, fără a efectua careva înscrieri în fișa medicală a bolnavei privind examinarea efectuată, fără careva motive întemeiate a redirecționat pacienta către medicul-chirurg Ivanov Octavian, motivând că patologiiile de care suferea Șapoval Tamara nu țin de domeniul lui, iar în urma diagnosticului stabilit incorect la data de 19 august 2013 și neacordarea la timp a ajutorului medical pacientei Șapoval Tamara, la data de 27 august 2013 a survenit decesul acesteia.

Conform raportului de expertiză medico-legală nr.343 din 23.12.2013, la internarea lui Șapoval Tamara în spital a fost stabilit un diagnostic incorect, care la rândul său a dus la un tratament neadecvat în primele zile de internare, respectiv, cu agravarea stării sănătății. Principalul factor nefavorabil în cazul dat a fost întârzierea în acordarea unui tratament adecvat care era necesar în cazurile cu inflamație purulentă a rinichilor.

Potrivit concluziilor din raportul de expertiză medico-legală în comisie nr.141 din 09.10.2015, s-a constatat că examinarea primară a lui Șapoval Tamara a fost efectuată de către medicul urolog Hanganu Constantin. Conform rezultatului investigației de laborator a urinei (urograma din 19.08.2013) la pacientă s-au depistat leucocite 10-20, eritrocite 50-60, precum și indiciile hemoleucogramei nr.10381 din 19.08.2013 ora 8.50 (hemoglobina 124, leucocite 9,5, neutrofile nesegmentate 12, indiciile VSH nu sunt indicate). Medicul care a examinat primar bolnava la internare, cu datele din anamneza

maladiei (s-a îmbolnăvit brusc, cu febră de câteva zile), a putut să suspecteze procesul patologic în sistemul urinar (pielonefrită acută), mai ales medicul urolog, care a trebuit să interneze bolnava în secția respectivă (urologie), pentru supraveghere în dinamică, dar nu să o redirecționeze în secția chirurgie. Dificultăți obiective de diagnosticare din cauza analogiei unor simptome clinice a proceselor patologice în cazuri cu pielonefrită și pancreatită (dureri în abdomen, grețuri, vomă), precum și datele rezultatului de laborator (analiza biochimică a sângelui nr.2 din 19.08.2013 - a-amilaza 67,0), inclusiv și s-mul Jordani negativ, posibil și a stat la baza elaborării diagnosticului - „Pancreatita acută”, dar nu diagnosticului „Pielonefrită acută”, cu redirecționarea pacientei Șapoval Tamara în secția chirurgie, fără supravegherea medicului urolog.

În oricare secție de profil a unei instituții medicale (spital), responsabilitatea de conduită a unui bolnav se atribuie medicului curant a bolnavului, de către care ultimul (bolnavul) este luat la evidență. În același context e necesar de remarcat că, după părerea comisiei medicilor legiști, conform rezultatelor investigațiilor de laborator (consemnate mai sus), pacienta Șapoval Tamara necesita să fie preluată la evidență de către medicul urolog în secția urologie.

3. Împotriva sentinței a declarat apel procurorul, care a solicitat casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii incriminate și condamnat la 1 an închisoare, cu privarea de dreptul de a exercita funcția ce ține de acordarea asistenței medicale pe un termen de 2 ani, cu suspendarea condiționată a pedepsei pe un termen de probațiune de 1 an, invocând că în cazul respectivei spețe instanța incorect a dispus încetarea procesului penal în temeiul art.109 Cod penal, deoarece norma dată prevede clar că împăcarea este personală, ceea ce presupune că doar titularul dreptului în persoană individual poate beneficia de prerogativa de a se împăca.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 20 decembrie 2017, a fost respins, ca nefondat, apelul declarat de procuror.

Instanța de apel, reținând că apelantul contestă hotărârea primei instanțe în partea încetării procesului penal considerând că instituția împăcării părților în cazul dat nu putea fi aplicată, respectiv, verificând legalitatea acesteia sub aspectul vizat, a conchis că careva interdicție de neaplicare a prevederilor art.109 alin.(1) Cod penal la caz lipsește, deoarece infracțiunea prevăzută la art.162 alin.(2) lit.b) Cod penal face parte din Capitolul II - Infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei, care, potrivit art.16 alin.(3) Cod penal, se califică ca infracțiune mai puțin gravă, astfel că se încadrează în categoria infracțiunilor pentru care este permisă împăcarea părților.

Totodată, instanța de apel, reținând prevederile art.60 alin.(1) pct.13), 66 alin.(2) pct.29) și art.81 alin.(1) pct.4), 5) Cod de procedură penală, a concluzionat că decesul părții vătămate în procesul penal nu lasă un gol procesual, aceasta din urmă este înlocuită prin succesori, care se bucură de statutul prevăzut la art.60 Cod de procedură penală, obținând dreptul de a se împăca cu inculpatul.

Instanța de apel a menționat că, în prima instanță succesoriul părții vătămate Gh.Șapoval a înaintat la 01.08.2017 o declarație din 27.07.2017, autenticată notarial, în care a indicat că careva pretenții materiale, morale sau de alt gen către inculpat nu are, la fel a rugat să nu i se administreze acestuia vreo pedeapsă, astfel că din cererea data rezultă că succesoriul părții vătămate s-a împăcat cu inculpatul.

La fel, instanța de apel a reținut că succesoriul părții vătămate Gh.Șapoval, la 13.12.2017 a înaintat declarația din 22.11.2017, în care a indicat că prin declarația din 27.07.2017 a solicitat încetarea procesului penal în privința lui C.Hanganu în legătură

cu împăcarea, totodată a declarant că solicită examinarea apelului în lipsa sa, cu încetarea procesului penal pe motivul împăcării cu inculpatul de la data de 27.07.2017, care a fost autentificată la Ambasada R.Moldova în Republica Franceză.

Astfel, instanța de apel a constatat că, în speță, condițiile pentru aplicarea instituției împăcării părților au fost respectate, fiindcă împăcarea a avut loc între inculpate și reprezentantul părții vătămate, care este succesorul acesteia. Caracterul personal prevăzut de art.109 alin.(2) Cod penal, produce efecte în persoana făptuitorului și a persoanei care dorește împăcarea, partea vătămată, fie direct, fie reprezentată.

5. Împotriva deciziei instanței de apel a declarat recurs ordinar procurorul care, invocând prevederile art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare, pe motiv că prima instanță neîntemeiat a dispus încetarea procesului penal pe motivul împăcării părților, deoarece la materialele cauzei lipsește cererea de împăcare a succesorului părții vătămate, iar prin declarația din - 01.08.2017 ultimul a declarat că nu are pretenții materiale și morale față de inculpat, solicitând ca acestuia să nu-i fie stabilită pedeapsa, fără a se indica că s-au împăcat; - succesorul părții vătămate nu a fost prezent la ședința de judecată și nu a cunoscut despre faptul înaintării noii învinuiri, în ședințele de judecată nu a fost citat, precum nu a fost prezent nici în instanța de apel, doar a fost prezentată o declarație, prin care a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa; - instanța de apel neîntemeiat a făcut trimitere la prevederile art.276 Cod de procedură penală, deoarece urmărirea penală nu a fost pornită la plângerea victimei, ci la constatarea faptului de neacordare de ajutor, fără motive întemeiate, unui bolnav de către o persoană, care, în virtutea legii sau regulilor speciale, era obligată să îl acorde, care a provocat din imprudență decesul bolnavului.

6. Judecând recursul ordinar în raport cu motivele invocate și materialele cauzei, ținând cont de opinia inculpatului expusă în referință, prin care s-a solicitat respingerea recursului ca fiind neîntemeiat, Colegiul penal concluzionează că recursul urmează a fi admis din următoarele considerente.

Conform prevederilor art.414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârilor atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel, sau cercetează suplimentar probele administrate în instanța de fond. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar și poate administra, la cererea părților, orice probe noi pe care le consideră necesare, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Astfel, din norma sus citată se reține că apelul este o cale de atac ordinară, care poate fi folosită împotriva hotărârilor pronunțate asupra fondului de către o instanță judiciară inferioară, pentru ca pricina să fie supusă unei noi judecăți, în vederea reformării hotărârii nedefinitive.

Potrivit textului recursului, drept temeiuri pentru declararea acestuia, procurorul a invocat prevederile art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, care stipulează că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

În prezenta cauză, Colegiul lărgit constată că temeiurile pentru declararea recursului ordinar și-au găsit confirmare, în legătură cu ce decizia instanței de apel urmează a fi casată, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, deoarece această eroare nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Pornind de la motivele recursului ordinar declarat, rezultă că instanța de apel și-a argumentat superficial soluția privitor la respingerea argumentelor invocate de procuror

în apel referitor la netemeinicia concluziei primei instanțe de a înceta procesul penal în legătură cu împăcarea părților.

Astfel, reieșind din conținutul art.109 Cod penal, împăcarea este actul de înlăturare a răspunderii penale pentru o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă, infracțiuni prevăzute la capitolele II-VI din Partea specială, precum și în cazurile prevăzute de procedura penală.

Colegiul penal reține că, împăcarea părților constituie un act bilateral, implicând, în mod necesar, acordul de voință al persoanei vătămate și a inculpatului. Împăcarea are caracter personal, așa cum prescrie art.109 alin.(2) Cod penal și trebuie să fie definitivă, fiind necesară să conțină, în mod clar, acordul de voință al persoanelor care au hotărât să se împăce.

Evenimentul împăcării părților trebuie să aibă loc în fața organului de urmărire penală ori a instanței de judecată. Aceasta poate avea loc prin depunerea unor cereri de către fiecare dintre părți, conform prevederilor art.344¹ alin.(1) Cod de procedură penală, ori prin declarații orale, consemnate într-un proces-verbal, întocmit de organul de urmărire penală, iar după caz, în procesul-verbal al ședinței de judecată. Împăcarea poate avea loc și în lipsa părții vătămate, reprezentantul victimei, dar având în vedere că împăcarea este unipersonală, voința părții vătămate, respectiv a reprezentantului victimei, trebuie să fie exprimată printr-o declarație (cerere) notarial autenticată.

Sub aspectul vizat, instanța de apel urmează să țină cont de faptul că împăcarea este *bilaterală*, deoarece este realizată între bănuț, învinuit, inculpat și partea vătămată. Totodată, ea trebuie *exprimată în mod personal*, prin urmare împăcarea operează doar *in personam*, înlăturând răspunderea penală numai față de acel bănuț, învinuit, inculpat cu care partea vătămată s-a împăcat.

Alte condiții de formă ale împăcării stabilesc că aceasta nu trebuie dedusă din anumite situații sau împrejurări, presupunând un acord *explicit și clar* prin care părțile consimt *in mod liber* asupra soluționării conflictului penal.

La fel, împăcarea nu poate fi valabilă decât dacă este: 1) *totală*, deoarece vizează atât latura penală, cât și civilă a cauzei; 2) *definitivă*, deoarece atrage imposibilitatea procesuală de a relua conflictul; 3) *necondiționată*, conflictul dintre părți încetând fără a impune îndeplinirea anumitor condiții.

Colegiul penal conchide că la judecarea prezentei cauze în ordine de apel, instanța nu a respectat prevederile legale indicate *supra*, deși sunt obligatorii.

Astfel, deși instanța just a constatat, cu trimitere la prevederile art.81 alin.(1) Cod de procedură penală, că succesorul părții vătămate are dreptul de a solicita împăcarea și încetarea procesului penal, însă nu a verificat dacă din declarația autenticată notarial din 27.07.2017 (f.d.154 v.2) succesorul părții vătămate, Gh.Șapoval și-a exprimat sau nu voința lui de a fi încetat procesul penal pe motivul împăcării părților în privința inculpatului C.Hanganu, învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art.162 alin.(2) lit.b) Cod penal, dat fiind că în această declarație dânsul a indicat doar că nu are careva pretenții de ordin material și moral sau de alt gen față de inculpat, la fel a rugat să nu i se administreze acestuia vreo pedeapsă.

Mai mult că, la data depunerii acestei declarații *in prima instanță*, inculpatul era învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.213 lit.b) Cod penal, infracțiune prevăzută la capitolul VIII din Partea specială, în privința căreia nu se aplică instituția împăcării părților, iar modificarea învinuirii în sensul agravării, în baza art.162 alin.(2) lit.b) Cod penal, i-a fost înaintată inculpatului abia la data de 02.08.2017, despre care, reieșind din materialele cauzei, succesorul părții vătămate nu a fost informat, nu a fost

citat în ședința de judecată pentru a-și expune poziția în acest sens (f.d.154-156, 158-160 v.2).

Astfel că, instanța de apel pripit a considerat că succesorul părții vătămate prin declarația din 27.07.2017 a solicitat încetarea procesului penal în privința inculpatului pe motivul împăcării părții, în temeiul art.109 Cod penal, fapt ce nu rezultă expres din conținutul acesteia, împăcare ce nu poate avea loc nici în baza art.276 Cod de procedură penală, deoarece urmărirea penală nu a fost pornită în baza plângerii prealabile a părții vătămate sau succesorei acesteia.

Eroarea menționată *supra* este una de drept procedural și se încadrează în art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, deoarece se referă la procedura de motivare a soluției instanței de apel și este temei de recurs.

Potrivit art.435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs, ea casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel.

La noua rejudecare a cauzei instanța de apel are obligația ca în conformitate cu art.414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, sub aspectul pentru care a fost casată, să se pronunțe argumentat și detaliat asupra tuturor motivelor invocate în apel și în recursul declarat de procuror și, în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art.417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art.434 și art.435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Pasat Liliana, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 20 decembrie 2017 în privința lui Hanganu Constantin, și dispune rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Decizia motivată pronunțată integral la 22 mai 2018.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Elena Covalenco

Iurie Diaconu

Liliana Catan

Ion Guzun